

RECREATIEVE ZEEVISSERIJ, EEN ONAANGENAME WAARHEID?

Bij hobbyvisserij denkt men niet meteen dat die een invloed kan hebben op het milieu. Toch zijn er de voorbije jaren verschillende signalen geweest dat hobbyvissers wel degelijk een impact hebben op de visbestanden. Is er daadwerkelijk een probleem is met recreatieve zeevisserij, zijn vangsten en regelgeving ?

Wat is recreatieve zeevisserij?

Het Ministerie van Landbouw en Visserij onderscheidt in deze activiteit drie types (bron : www.lv.vlaanderen.be) :

- Sportvisserij met gesleept tuig
- Zeehengelen
- Strandvisserij

Wat voorafging :

In het artikel “De zware impact van een hobby” uit EOS Jrg. 23 (2006) nr. 11, p. 34-42 verklaren 2 wetenschappers van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), dat zij maar een heel beperkt zicht hebben op de recreatieve zeevisserij. Controle op de vangst is volgens hen zo goed als onbestaande.

In februari 2007 verscheen er een pilootstudie van het ILVO over de recreatieve vangsten op kabeljauw in Belgische wateren met volgend besluit: “In acht genomen het benaderende karakter van de schattingen, kan besloten worden dat de jaarlijkse

kabeljauwvangsten door de Belgische recreatieve visserij 100 tot 200 ton bedragen”. Zelfs de minimale schatting van 100 ton kabeljauw per jaar is een substantiële hoeveelheid is. Ter vergelijking: in de periode 2003-2005 werd door beroepsvissers jaarlijks 50-75 ton kabeljauw aangevoerd uit de Belgische kustwateren.

In de zomer van 2013 verscheen de doctoraatstudie van Ann-Katrien Lescrauwaet “Onzichtbare vangst: een eeuw van bijvangst en ongerapporteerde aanvoer van de zeevisserij in België van 1929 tot 2010”. Deze studie is te vinden op <http://www.vliz.be/imis/oma/imis.php?refid=227406>. Uit deze studie kunnen de knelpunten van de recreatieve zeevisserij afgeleid worden. Toch zijn dit nog steeds onderschatte cijfers. Deze signalen worden door verschillende Visserijrapporten (VIRA) echter nog steeds ontkend.

In het rapport VIRA 2012 staat op pg. 34 dat er aanwijzingen zijn dat de vangsten van de recreatieve visserij in het Belgisch deel van de Noordzee verwaarloosbaar zijn. Volgens dit rapport zouden naar

zouden naar schatting in de 4 kusthavens slechts enkele tientallen vaartuigen actief zijn, die gebruikt worden voor de recreatieve visserij. Twee jaar later, in het VIRA 2014 is er niets terug te vinden over recreatieve zeevisserij.

Wat weet men vandaag?

Het is pas na een monitoring (De recreatieve zeevisserij in België. Monitoring van de capaciteit, intensiteit en densiteit op zee (eerste resultaten). Vlaams Instituut voor de Zee VLIZ, Beleidsinformerende Nota, Verleye et al., 2015) in het kader van zowel het GIFS - project als het LIVES - project (april 2016) dat meerdere wenkbrauwen plots gefronst worden. Dit onderzoek werd niet vrijwillig uitgevoerd door de overheid. De monitoring was namelijk vereist op basis van het EU data Collection Framework waarin data verzameld worden ter ondersteuning voor het in kaart brengen van de visbestanden. Deze monitoring, uitgevoerd in de 4 kusthavens en aangevuld met tellingen op zee, inventariseerde niet minder dan 631 recreatieve vissersboten die actief zijn in het Belgisch deel van de Noordzee.

Soort	Aantal
Hengel en bordennet	9
Hengel en boomkor	11
Boomkor	29

Soort	Aantal
Hengel	529
Totaal	631

Het is merkwaardig dat op slechts enkele jaren tijd (VIRA 2012 tot Monitoring 2015) het aantal recreatieve vaartuigen stijgt van enkele tientallen tot 631. Het is duidelijk dat er met dergelijke cijfers van een Gemeenschappelijk Visserij Beleid van een politiek van duurzame visvangst geen sprake kan zijn zonder rekening te houden met de vangsten van de recreatieve zeevisserij.

Eens het aantal recreatieve scheepjes in gekaart is gebracht, volgt de onvermijdelijke vraag wat door deze hobbyvloot wordt aangeland? Dat er een aardig visje en garnaaltje gevangen wordt dat staat buiten kijf. Enkele voorbeelden van de Yachting Club De Panne:

- Bij de Grote Garnaal wedstrijd op 14 september 2014 vangt de winnaar gedurende twee uren liefst 64,400 kilogram garnaal. (zie <https://www.ycdp.be/wedstrijd-en.php?pageid=116>)
- Tijdens een andere wedstrijd op 12 april 2015 vangt de winnaar 182 vissen (geen enkele ervan was ondermaats) met een gewicht van 68,71 kilogram. (zie <https://www.ycdp.be/pagedocs/155.pdf>)

Het is eigenaardig dat beroepsvissers bij dergelijke cijfers de andere kant opkijken. Wetende dat men zulke hoeveelheden moeilijk kan consumeren in eigen huis. Het is recreanten verboden om hun vangst te vermarkten. Waar gaat de vangst dan effectief naartoe? Het grijs circuit?

Het is vreemd dat de overheid jarenlang de impact van de zeesportvisserij ten opzichte van de beroepsvisserij heeft geminimaliseerd en/of ontkend.

Neemt de Overheid maatregelen?

Zoals uit de voorgeschiedenis blijkt, duurde het tot vorig jaar voor er iets in beweging kwam. Op 26 juni 2015 is het Vistraject, een duurzaamheids-traject voor de Belgische visserijsector, ondertekend door verschillende partners, een feit. Het Vistraject (zie <https://www.natuurpunt.be/pagina/vistraject-een-duurzaamheidstraject-voor-de-belgische-visserijsector>) omschrijft zeven wegen naar een duurzame Vlaamse visserij. Een van de wegen is net de kleinschalige visserij en kustvisserij.

De lokale kleinschalige visserij en kustvisserij kent een aparte problematiek die een specifieke aanpak nodig heeft doordat hun bereik weg van de thuishaven veel beperkter is en hun mogelijke

visgronden meestal gedeeld moeten worden met andere activiteiten op zee en of natuurbescherming.

In het Vistraject staat ook de vraag van een van de partners om de impact van de recreatieve visserij in kaart te brengen. Aansluitend op het vistraject zijn verschillende werkgroepen opgericht om een toekomstvisie uit te werken voor deze sector.

Sportvisserij met gesleept tuig en zeehengel versus professionelen.

Het schoentje wringt ook op een andere plaats. In al onze buurlanden bestaat er een beroeps Kleinschalige visserij, een onderdeel van het Klein Vloot Segment. Dit is een visserijtak die beantwoordt aan volgende Europese definitie: 'kleinschalige visserij' (Small-scale fisheries) als visserijactiviteit die beoefend wordt vanop schepen <12 m en die geen gebruik maken van vistuig dat over de bodem sleept (EC 1198/2006). Ruwweg 80% van de Europese vissersvloot - goed voor gemiddeld 40% van de directe werkgelegenheid in de visserijsector - behoort tot deze kleinschalige Kustvisserij.

De Kleinschalige visserij is in België onbestaand en wordt eigenlijk ingevuld door semiprofessionele vissers. De ware reden van het ontbreken van een Vlaamse Kleinschalige visserij ligt, net zoals zoveel

voorbeelden, in het verleden. Bij het invoeren van de allereerste quoteringsmaatregelen in 1974 (www.vliz.be/imisdocs/publications/231464.pdf) is het bestaan van de Belgische kleine vloot (hobby-?) vissers niet aangegeven. De quotakoek is verdeeld tussen de grotere schepen. Vandaag zit men met de gebakken peren. Wil men in België, net zoals in elk ander Europees land, beschikken over een Kleinschalige visserij dan zal ook dit segment over een soort quota moeten beschikken.

Is er na al die jaren wel nood heeft aan een Kleinschalige visserij?

Het antwoord is zo klaar als pomewater: JA.

Er zijn redenen in overvloed:

- De grote beroepsvisserij taant immers elk jaar af.
- Visgronden worden steeds kleiner door het installeren van windmolenparken, mariene reservaten, enz...
- Werkgelegenheid (ruwweg 80% van de Europese vissersvloot - goed voor gemiddeld 40% van de directe werkgelegenheid in de visserijsector behoort tot deze kleinschalige Kustvisserij).
- Klanten willen verse vis.
- Bevorderen van de korte keten.
- De toekomst van de Belgische visserij kan door Kleinschalige visserij ondersteund worden.
- Oneerlijke concurrentie door zogenaamde hobbyvissers. Enzovoort

Uit de foto's is de omvang van de hobbyvissers en de verschillende systemen duidelijk te zien. De sleepvaartuigen (bokken of boomkor) en de hengelaars vissen elk op een andere doelsoort.

De schepen van de niet professionele zeehengelaars zijn uitgerust met de meest verfijnde technieken waardoor ze in prima omstandigheden boven de wrakken kunnen vissen. Deze wrakken, behalve de windmolenparken dan, zijn de weinige zeldzame plaatsen waar de vis kan ontsnappen aan de druk van de bodemberoerende visserij.

Maar de weg om de recreatieve vloot in de kleinschalige visserij van beroepsvaart te krijgen is lang, moeilijk en vol met hindernissen op zowat elk - Europees, Federaal als Vlaams - niveau. Ook aan de verstandhouding tussen semiprofessionele en beroepsvisserij is er nog veel werk aan de winkel.

Tekst : Knor De Poon